

Лілія Назар-Шевчук

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ У ФОРМАТІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У ЛЬВОВІ

До подвійного ювілею видатного українського композитора, піаніста, педагога, критика, культурно-громадського діяча Василя Барвінського (1888–1963), чий внесок у розвій національної та й світової музичної культури важко переоцінити, у Львівській національній музичній академії імені Миколи Лисенка 8–9 червня 2018 року відбулася Міжнародна конференція з символічною назвою **“Тріумфи галицької музики крізь призму творчої постаті Василя Барвінського (1888–1963): попередники – сучасники – послідовники”**. Насамперед хочеться висловити щиру вдячність всім, хто відгукнувся і приєднався до лав пошанувачів В. Барвінського та галицької музики цілому, і хоч це була конференція в певному сенсі “іменинова”, та жоден митець не існує в ізоляції, а перебуває в широкому просторі культури – локальної, національної, світової. Головною метою цієї акції була спроба об’єднати представників культури різних країн та континентів, які б підтвердили тріумфальні здобутки галицьких митців у світі та виявили рівні кореспонденції національного музичного мистецтва з усезагальним, покликаючись передовсім до постаті Василя Барвінського, рівно ж – його попередників, сучасників та послідовників, що дозволило охопити значний спектр не лише стисло музикологічної наукової проблематики, але й розбудити чимало імпульсів та нових ідей у сучасному полі практично-дослідницької сфери.

Безперечним промотором та послідовником і незламним подвижником творчості В. Барвінського є видатний вчений національного та світового значення, автор багатьох фундаментальних музикознавчих праць, втім – першої статті та монографії про композитора після заборон, невтомний борець на шляху відродження та популяризації його музики – почесний академік, професор, д-р **Стефанія Павлишин**, яка була, по-суті, ідейним натхненником, координатором, безцінним порадником щодо створення запрезентованого формату конференції, що набрала рис специфічної поліжанрової синтагматики. Особисте знайомство з Барвінським, тісна співпраця молоденької студентки з сивочолим митцем (зокрема над безцінним “Авторизованим списком творів”), а згодом етапи довготривалої і виснажливої боротьби за “повернення до життя” імені та музики компо-

Стефанія Павлишин

Міністерство культури України
Львівська національна
музична академія
імені М. В. Лисенка
(м. Львів,
вул. О. Новаківського, 5)
МАЛНИЙ ЗАЛ

Ministry of Culture of Ukraine
Mykola Lysenko
Lviv National
Music Academy
(5 O. Novakivskyi Str.
Lviv, Ukraine)
SMALL CONCERT HALL

8–9
червня
2018
10:00

June
8–9
2018
10:00

Міжнародна науково-практична конференція
ТРИУМФИ ГАЛИЦЬКОЇ МУЗИКИ
КРИЗЬ ПРИЗМУ ТВОРЧОЇ ПОСТАТІ
ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО (1888–1963):
ПОПЕРЕДНИКИ – СУЧАСНИКИ –
ПОСЛІДОВНИКИ

International scientific and practical conference
TRIUMPH OF HALYCIAN MUSIC
IN THE PRISM OF CREATIVE PERSON OF
VASYL BARVINSKY (1888–1963):
PREDECESSORS – CONTEMPORARIES –
INHERITORS

зитор, а також виклики сучасності, які стоять перед “Барвінськіаною” в найширшому значенні – таким широкозакроєним та глибоко зворушливим був цей чільний виступ, який задав тон, радше, духовно благословив об’ємне, насичене дійство. Однак, у блискучому стилі Стефанії Стефаніївни як завжди відшукалися нотки шляхетного жарту на кшталт: «Десятиліттями тривала тяганина з виданням невеличких (хоч як змістовних!) книжечок серії “Українські радянські композитори”, коли “контролери від влади” ніяк не могли обрати, кого ж видавати – чи “формаліста Сільвестрова” чи “націоналіста Барвінського”». І вкотре прозвучало болоче питання надання імені композитора музичному закладові Львова, адже цей митець був не лише блискучим педагогом, піаністом, критиком і музикознавцем, 33 роки очолював Вищий музичний інститут імені М. Лисенка, згодом – Львівську консерваторію (від 1915 до 1948 – моменту арешту), але був насамперед видатним композитором, якому належить принаймі **три(!) світові винаходи-прозріння**, які стали знаковими явищами для розвитку музики всього ХХ століття. І тому слово від композиторів про композитора – як вимір спадкоємності та буття в континуумі галицького – ширше, національного музичного простору в часовій динаміці взяли ті митці, “доторк до музики Барвінського” яких оживив немало сторінок цієї незаслужено замовчуваної творчості.

Віктор Камінський

Так, відкрив конференцію **Віктор Камінський** – Заслужений діяч мистецтв України, Лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка, професор, проректор з наукової роботи ЛНМА ім. М. Лисенка, якому належить честь редакції та оркестровки Віолончельного концерту (по-суті ми завдячуємо новонародженню цієї, написаної в страшних табірних умовах, композиції), створення клавіру Фортепіанного концерту. Знаковим стало впровадження цитат та індивідуальних ідіом В. Барвінського у власну творчість, яка у великій мірі, за словами В. Камінського, змодулювала та значною мірою вплинула на формування його власного композиторського стилю.

Умисно підкреслюючи символіку терміну “тріумф” української музики, у істинність якого нам і досі важко повірити з огляду на постколоніальну свідомість та глибоко вкорінене почуття меншовартості, вітальне слово-роздум ласкаво пого-

Олександр Пірієв,
Мірослав Скорик

дивися надати один з найбільших “тріумфаторів” нашої музичної культури, світова слава якого є фактом доконаним – академік, професор, лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка, Герой України, Народний артист України, завідувач кафедри української музики НМАУ ім. П. Чайковського **Мірослав Скорик**. Спеціально для цієї конференції Мірослав Михайлович записав невелике інтерв’ю з **Олександром Пірієвим**, в якому висловив немало знакових думок і суджень, насамперед, підкреслюючи значення В. Барвінського та С. Людкевича як

“фундаторів, стовпів галицької симфонічної музики ХХ століття”, особливо підкреслюючи романтично-кордоцентричний тонус музики Барвінського, а також її успішність у слухачів різних країн і континентів, оскільки часто в гастрольних поїздках М. Скорик з іншими українськими музикантами виконували цю музику, яка завжди знаходила щирий відгук і захоплення.

Богдана Фільц

В ході конференції прозвучали також спогади відомої української композиторки і музикознавця Заслуженого діяч мистецтв України, Лауреата премій ім. М. Лисенка, В. Косенка, Мистецької премії «Київ» ім. А. Веделя **Богдани Фільц**, яка підкреслила надзвичайні людські якості В. Барвінського, його феноменально високий професіоналізм.

Однак, при цьому слід зазначити одну дуже важливу деталь загалом щодо проведення коференції, без якої було б неможливо здійснити задумане. Адже у відеозаписі ми змогли побачити і почути не лише Маестро Скорика, але і багатьох інших, особливо закордонних adeptів галицької музики, чи не вперше в стінах академії практикуючи і живе включення, що стало можливим винятково за рахунок мультимедійних засобів, зрештою, демонстрація великої кількості цікавих відеоматеріалів, рівно ж як і он-лайн трансляція самої конференції – все це належить до сфери нової комунікативної системи. Важливість активної включеності представників української культури у світовий полімедійний простір, а також його найширше освоєння та акцептацію особливо підкреслила у своїх тезах професор НМАУ ім. П. Чайковського, член Національної Спілки журналістів України д-р **Адріана Скорик**: *“Реальність медіакультури впливає на формування ціннісних символів мистецтва, їх збереження і трансформацію. “Полімедія”, поєднуючи різні структурні елементи цього впливу, у свою чергу, стає чинником формування соціокультури”*, піднімаючи *“питання захисту важливих національно-культурних цінностей та культурної ідентифікації України у інформаційному світовому та регіональному просторі”*.

Адріана Скорик

Роберт-Марко Стех

Саме реальні здобутки на терені медійного контенту продемонстрував спеціальний гість – доктор славістики (спеціаліст в ділянці української літератури ХХ ст.) Канадського інституту українських студій (Альбертський університет – Торонтський університет, Канада), директор Видавництва КІУС д-р **Роберт Марко Стех** (Канада) – один із провідних культурологів та письменників сучасності, відомий не лише своєю літературною чи критичною діяльністю, а й як автор знаменитої серії «Очима культури», що налічує майже 100(!!!) програм, присвячених українському мистецтву, серед яких чимало музичних, зокрема і про Василя Барвінського.

Виходячи на культурологічний рівень, радше, рівень сучасного Барвінському «повітря культури» Р. М. Стех запропонував до диспозиції слухачів дві зовсім нові телепрограми: про унікального галицького поета Богдана-Ігора Антонича, з «Зеленою Євангелією» якого асоціюється чимало сторінок музики В. Барвінського та подружжя своєрідних галицьких малярів-модерністів – Романа та Магріт Сельських, що належали до школи О. Новаківського, з яким дуже близько товаришував композитор. Подиву гідним є те, що ці коротко-стрілісті, а неймовірно змістовні та цікаві передачі д-р Стех продукує у свій вільний час, по-суті жертвовно працюючи разом зі своєю дружиною **Танею Стех** (яка записує англомовні! версії цих програм) на ниві української культури, популяризуючи її насамперед на американському континенті, при тім здобуваючи чимало прихильників і на материковій Україні.

Звісно, що можна бачити стан речей в нашій культурі дуже песимістично, розпачати над тим чи іншим, стогнати та інфікувати довкілля зневірою, однак, вразила фраза знаменитого диригента, Народного артиста України, лауреата Державної премії ім.Т.Шевченка, професора **Юрія Луціва**, який окреслив нинішній час “*як дуже щасливий для розвитку національної музики, оскільки жодна тоталітарна машина не висить домкловим мечем над мистецтвом, не контролює, не вказує, не забороняє*” (з виступу **Т. Дідули-Лисенко**), навпаки – треба заковувати рукави і братися до розбудови своєї культури.

В тім контексті став символічним виступ молоді очільниці, представниці влади – директора Департаменту розвитку і культури Львова **Наталії Бунди**, яка не лише особисто долучилася до поширення імені Барвінського (очолила жюрі Міського конкурсу учнів ДМШ м. Львова, який пройшов на дуже високому рівні), але і висловила нові цікаві ідеї щодо творення нових мистецьких зон, концертних майданчиків, планів проведення культурних акцій тощо, при тім виказуючи не лише

Лілія Назар, Наталія Бунда,
Оксана Письменна, Ольга Білас

прогресивні наміри, але і виявляючи чітку патріотичну позицію, що справило на присутніх надзвичайно позитивне враження та вселило немало надій.

Репрезентуючи блискучий науковий стиль, надзвичайну глибину думки та по-суті нову наукову концепцію, виступила знана далеко за межами нашої держави провідний музикознавець України – професор, завідувач кафедри історії музики ЛНМА ім. М. Лисенка, Заслужений діяч мистецтв України, Заслужений діяч культури Польщі, лауреат національної премії ім. М. Лисенка, д-р **Любов Кияновська** з темою “Василь Барвінський в антропологічному полі української культури”. Зазначу, що Л. Кияновська – однієї із подвижниць національної музики, автору численних монографій, підручників, статей – належить

Любов Кияновська

честь відновлення імені В. Барвінського в науково-історичній музикознавчій літературі, зокрема, у фундаментальній праці “Стильова еволюція галицької музичної культури” та новітніх підручниках всеукраїнського значення, присвячених національній музичній культурі. Так, Л. Кияновська висунула нову антропологічну концепцію розгляду постаті митця, піднімаючи гострі проблеми сучасного буття української музики у світовому просторі, який повсякчас змінюється, модифікується, ставлячи специфічні виклики перед культурою, що набрала в добу глобалізації абсолютно нових, досі незаниханих вимірів.

І знову звернуся до слів д-ра **А. Скорик**, яка піднімає низку проблем ставлення до самобутності культурної спадщини масмедійних проєктів держави, зрештою, цитую: *“Соціокультура засобами масмедіа здатна впливати на зміну ціннісних орієнтацій, виокремлювати парадигми гуманізму, сприяти особистісним заявкам на формування індивідуальних мистецьких особистостей. Стверджується думка, що лише національна ідентичність має змогу протистояти наступові масової культури, коли гуманістичні цінності соціокультури в медіапросторі поставлені на рахунок глобальних проблем заради пошуку «нового гуманізму»*. І чи не тому, як живий ковток чистої води, у світовому звуковому просторі, щораз впевненіше і потужніше починають звучати голоси української музики.

У тому ракурсі був запропонований як один з напрямів конференції виконавський блок, який би продемонстрував сучасні обрії поширення, життя музики В. Барвінського та загалом українських композиторів у світовому та національному масштабі. Отож, завдяки сучасним технологіям, наживо в роботу конференції включився світового значення іменитий бас-баритон англійсько-українського походження **Павло Гунька** (Англія) – ще один із триумфів нашої культури. Важко переоцінити значення діяльності співака для поширення української музики в світі. Так, вже випущено шість(!) CD-дисків з усіма вокальними творами М. Лисенка, антологічні видання творів К. Стеценка, Я. Степового та галицьких композиторів – Д. Січинського, С. Людкевича, В. Барвінського, С. Туркевич-Лукіянович (поверненням творчого доробку якої в Україну ми завдячуємо саме Павлові Гуньці та його дружині **Ларисі Гуньці**).

Павло Гунька

Galicians I

Створюючи цей великий міжнародний проєкт, П. Гунька якнайширше залучає іноземців, для яких українська музика стає відкриттям, та які охоче беруть твори наших композиторів до власного репертуару. Так до свого виступу співак запропонував маловідомий концтабірний твір В. Барвінського – дует “Я заснув оповитий журбою” (присвячений ув’язненій дружині – доньці видатного фізика Івана Пулюя – Наталії Барвінській-Пулюй) у виконанні світової слави співаків **Бенджаміна Баттерфільда** (тенор) та **Рассела Брауна** (баритон), партія фортепіано – **Серуж Краджіян**.

Оксана Кровицька

Іменита **Оксана Кровицька** (США) – видатна українська оперна співачка, примадонна «Нью-Йорк-сіті опера», удостоєна найпрестижнішого у США титулу Diva Award – «Оперна дівка» – передала для конференції диск з символічною назвою «Музика Західної України: Людкевич, Барвінський, Скорик», твори з якого часто звучать у її широкій географічній концертній діяльності.

Олександра Ленишин (артистка Національної Опери Амстердаму, камерна співачка, записала компакт-диски з українською вокальною музикою) та піаніст, диригент **Брайян Фільдгаузе** (Нідерланди) поділилися своїм досвідом буття української вокальної музика в європейському мистецькому просторі. Особливо вразив факт зберігання цією мистецькою родиною копії концтабірного рисунку 1955 року під назвою «Це мої руки», який нагадує повсякчас про національну Голгофу, яку Барвінський пройшов разом зі своїм народом.

«Це мої руки»,
В. Барвінський, 1955

Також цікавим був описаний О. Ленишин досвід практикування Амстердамською оперою щоденних обідніх безкоштовних годинних концертів, на яких артисти виконують різноманітну музику, зокрема був представлений фрагмент виконання дуєтом Олександра Ленишин – Брайян Фільдгаузе солоспіву В. Барвінського «Місяцю-князю» на сл. І. Франка саме на такому добротинному концерті.

Завдяки О. Ленишин було віднайдено і унікальний сучасний відео-ролик, на якому представлений один з останніх записів новітнього «Міфу України» – співака, який поліг від кулі снайпера, захищаючи Батьківщину, – видатного українського і французького артиста, Кавалера ордену «За мужність» I ступеня, ордена «Золота Зірка», Героя України **Василя Сліпака**, який виконував солоспів В. Барвінського на сл. Б. Лепкого «Щаслива будь».

І якщо вже дотримуватися досліджень «співочого» контенту, то радіально у конференції прозвучали ще кілька цікавих доповідей, які торкалися вокальної творчості В. Барвінського і у виконавсько-інтерпретаційній, історіографічній та аналітичній площинах. **Ольга Яловенко** (солістка Івано-Франківської філармонії ім. Іри Маланюк) представила власну цікаву інтерпретацію «Сонету» на слова І. Франка у оркестровці І. Герети, яку демонструвала на гастролях в країнах Європи та США, а також подала фундаментальний хронограф співаків, у чий репертуар входили твори Барвінського.

Олександра Ленишин

Василь Сліпак

Робота в конференц-залі. Показ О. Яловенко

І саме у ньому фігурувало ім'я австрійської співачки Едит Супрун – дружини учня В. Барвінського, віртуоза-вундеркінда Северина Супруна-молодшого, який у далекій Аргентині зберіг для нащадків Фортепіанний концерт. А Едит Супрун перша записала на платівку сольне виконання знаменитої коліскової «Ой, ходить сон». Стежками нелегкої долі цих музикантів провела слухачів **Ірина Довгалоук** (доктор мистецтвознавства, завідувач кафедри фольклористики Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка; доцент кафедри української фольклористики Національного університету ім. І. Франка), яка запропонувала унікальні записи музики Барвінського у їх виконанні та нововіднайдені ноти композитора з родинного архіву.

Ірина Довгалоук

Ганна Карась

Варто зазначити, що з надзвичайно цікавою науковою доповіддю виступила автор єдиної в своєму роді надпотужної монументальної праці, присвяченої музиці української діаспори **Ганна Карась** (доктор мистецтвознавства, професор кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника) – «Життя і творчість Василя Барвінського у рецепції української діаспори», збираючи під знаменник наразі мало дослідженого напрямку музикознавства і вказані вище, і наступні галузеві виступи, присвячені «діаспоріані» В. Барвінського.

Диригент-симфоніст, дослідник симфонічної музики композиторів українського зарубіжжя **Йосип Созанський** (Заслужений артист України, головний диригент Національного симфонічного оркестру Чернівецької філармонії) виступив з доповіддю «Проблеми першовиконання в процесі відродження музики В. Барвінського, Р. Придаткевича, С. Туркевич, Є. Мандичевського», демонструючи при тім фрагменти світових прем'єр об'ємних симфонічних чи кантатно-ораторійних композицій. Варто зазначити, що Й. Созанському належить і відродження та перше виконання «Заповіту» для соліста, хору і симфонічного оркестру В. Барвінського на слова Т. Шевченка.

Йосип Созанський

Широке коло проблем порушив і відданий дослідник, автор кількох об'ємних наукових збірників, присвячених композиторові – член правління Національної спілки композиторів України, голова Дрогобицької організації НСКУ, викладач-методист Дрогобицького музичного коледжу ім. В. Барвінського **Володимир Грабовський**. Однак, з локалізацією на постаті не менш відданого фундатора діаспорної “Барвінськiяни”, сина Романа Савицького (відомого піаніста, учня В. Барвінського) Романа Савицького-молодшого, який завчасу відійшов у засвіти, хоч залишив унікальні зібрані з цілого світу матеріали. Саме він свого часу тісно співпрацював з німецьким органістом та піаністом Міхаелем Гріллем, який виконував та популяризував музику В. Барвінського.

Володимир
Грабовський

Міхаель Грілль

Тому великою несподіванкою, відкриттям стала можливість спілкування з **Міхаелем Гріллем** (Німеччина) – музичним директором та органістом при лютеранській церкві Ізбавителя в Мюнхені, засновником концертного циклу «Нова органна музика», «Фюрстенрідських бахівських днів», фестивалю музики Баха, автором проекту виконання циклу зі 100 найвагоміших творів композиторів ХХ ст., серед яких і твори В. Барвінського. М. Грілль – давній шанувальник, виконавець та інтерпретатор музики

В. Барвінського, записав кілька платівок, виконував його твори на різних континентах, зокрема органні транскрипції. Його розлоге інтерв'ю відкрило чимало цікавих та нових фактів щодо поширення музики Барвінського в Німеччині та інших країнах світу, зокрема Австрії, США, Канаді.

Місію контактера ласкаво прийняв на себе магістр Музичної академії м. Базель і Сколи Канторум Базіленсіс (Швейцарія) Базельського університету, директор швейцарсько-української асоціації «Halicia Schola Cantorum», викладач Українського Католицького Університету **Іван Духнич**, який провів плідну розмову з М. Гріллем, докладно опрацював та підготував унікальний матеріал до презентації, рівно ж завірив, що спільними зусиллями ЛНМА ім. М. Лисенка та «Halicia Schola Cantorum» буде опрацьовуватися архів органіста та навіть подав дату звіту в цій справі – 17 грудня цього року.

Звісно, що найпотужнішою зоною творчості В. Барвінського була фортеп'янна музика. Очільником цього напрямку представлених досліджень стала відомий музикознавець, учениця В. Барвінського, автор численних праць, присвячених виконавській проблематиці фортеп'яної музики композитора –

Іван Духнич

Наталія
Кашкадомова

Наталія Кашкадомова (кандидат мистецтвознавства, доцент,

автор численних праць, присвячених виконавській проблематиці фортеп'яної музики композитора –

професор кафедри спеціального фортеп'яно ЛНМА ім. М. Лисенка), яка охарактеризувала і прослідкувала динаміку виконавських інтерпретацій та індивідуальних стилів музики В. Барвінського в концертній практиці провідних піаністів.

Аспірант **Юрій Островський** на основі аналізу рукописних записів В. Барвінського для Наталії Кашкадамової спробував окреслити моральні та виховні засади його фортепіанної педагогіки. Піаніст **Яромир Боженко** (Німеччина) надав матеріали про засадничі аспекти рецепції В. Барвінського у творчості Марії Крушельницької. На основі фортеп'яних творів Н. Нижанківського та В. Барвінського **Наталія Посікіра** у надзвичайно широкому міжмистецькому контексті, виходячи на рівень стильових параметрів, дослідила імпресіоністичні колористичні засади їх фортепіанних мініатюр.

Д-р **Йоанна Послушна** з Польщі (професор Інституту психології Любельського університету ім. Марії Кюрі-Скłodовської) надала матеріали науково-теоретичного узагальнюючого характеру, розглядаючи поняття «виконавської школи» в сучасному музично-педагогічному дискурсі.

Безперечно цікавий та проблемний виступ належав Заслуженій артистці України, завідувачу кафедри спеціального фортепіано ЛНМА ім. М. Лисенка, професору **Оксані Рапіті**. Одна з найпотужніших сучасних українських піаністок, блискучий інтерпретатор творів багатьох українських композиторів – мисткиня у своїй доповіді не лише окреслила коло проблем, але і вказала чимало векторів та напрямків, за якими слід розвивати національну культуру. Вагомим педагогічним здобутком О. Рапіті є перемога її вихованця – учня 7 класу ЛССМШ ім. С. Крушельницької Богдана Терлецького (Гран-Прі) на престижному, світового значення конкурсі ім. Горовиця, де він був нагороджений і призом за краще виконання українського твору.

Оксана Рапіта

“І здогадайтеся, який це був твір? – з характерною для себе життєрадісністю запитала О. Рапіта, тут же відповідаючи: – Знаменита Прелюдія Fis-dur”, констатувала піаністка, невідкладно виконавши один із шедеврів світової фортепіанної літератури. Та ще більше вразило феєричне, сповнене неймовірної молодечої сили і наснаги, виконання карколомної Прелюдії Cis-dur з неопублікованих. Адже саме О. Рапіті належить честь першовиконання цих творів, які потрапили в Україну з далекої Канади – з архіву великої української піаністки Любки Колесси.

Ніна Соїфер

І саме з Канади походить ще одна учасниця конференції – піаністка, з подиву гідною універсалістськи різнобічною діяльністю – академік, PhD, мульти-артистка, композитор, піаніст, музикознавець, художниця, поетеса, вокаліст, танцюристка-хореограф, прогресивний педагог, автор Інтегрованого Мистецького Методу (ІАМ) одночасного викладання музичних, танцювальних, візуальних дисциплін у Йорк-Університеті Канади – **Ніна Соїфер**. Вона активно актуалізує творчість В. Барвінського в

синтетичному полімистецькому та едукативному просторі сучасної культури. З доповіді-відеоролика ми дізналися, що Н. Соїфер не лише виконує на фортеп'яно твори В. Барвінського, але й інтерпретує їх за допомогою пластики; вона є автором першої англійської статті про композитора у Вікіпедії, а також низки наукових статей, одна з яких опублікована в Міжнародному математичному журналі, де спільно з видатним математиком сучасності академіком **Олексієм Стаховим** Н. Соїфер дослідила математичні пропорції та застосувала теорію точки «золотого перетину» на Прелюдиях В. Барвінського. Окрім того, вона читає відкриті лекції про В. Барвінського перед англійською університетською аудиторією (вони викладені на ютуб), чим популяризує та суттєво розширює обрії знайомства з українським композитором у світі.

І це відбувається уже в новому вимірі – полімедійному просторі, який наразі нами, українцями, далеко недостатньо заангажований у сфері власної музичної культури.

А проте, *«функції масмедіа як носія певного кола світоглядних переконань та цінностей виокремлені соціумом з певною світоглядною наповненістю, зі своєрідною кореляцією до державних інституцій, що яскраво відображаються на функціонуванні його культурно-мистецьких блоків. Одним із завдань медіакультури є демонстрація культурних систем в їх історичній динаміці, комплексності універсальних процесів, пов'язаних з соціальними структурами. Державні, зокрема і регіональні засоби масмедіа, є яскравим дзеркалом духовних процесів суспільства, що відображають ситуативність держави, нації та її культури»* (д-р **А. Скорик**).

Так, досвід регіонального Львівського телебачення у «Справі Барвінського» представила довголітній редактор музичних програм **Любов Козак**, яка відшукала в радянській хроніці новин **єдині кадри з «живим» Барвінським**, а також є автором численних програм, присвячених галицьким музикантам. У її відеопоказах фігурував не лише Василь Барвінський, але і вже покійна Володимира Кисілевська, для якої була зроблена копія Фортепіанного концерту, котра і увіліла в Аргентині; і фрагменти першого виконання цього твору ученицею композитора – **Марією Крушельницькою**, і блискуче виконання достоту в стилі драматичної оперної сцени трагічної коліскової на слова Т. Шевченка «Ой, люлі-люлі» знаменитою примадонною, Заслуженою артисткою України **Наталією Дацко**. Цікаві відеоматеріали надала і **Наталя Миронюк**, яка фіксувала численні мистецькі події Львова останніх років, зокрема і цьогорічні акції святкування ювілею В. Барвінського.

Любов Козак

Однак, не лише фортепіанна чи вокальна ланки творчості композитора стали матеріалом до диспозиції науковців. Так, хорова творчість В. Барвінського постала у соціокультурному вимірі сучасності в доповіді знаного українського вченого, якому завдячуємо виданням хорових (спільно з Л. Назар) та багатьох фортепіанних творів, а також низки наукових статей, д-ра **Олега Смоляка** – професора кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.

Володимир Грабовський,
Лілія Назар, Олег Смоляк,
Стефанія Павлишин

В тому ж ключі прозвучав виступ **Наталії Кобрин** (канд. істор. наук, викладача ЛССМШ ім. С. Крушельницької), яка чи не вперше детально проаналізувала хори В. Барвінського зі знакового для галичан доби визвольних змагань – «Великого співаника “Червоної Калини”». Теми втілення шевченківської поезії у галицькій музиці прозвучали в матеріалах **Мирослави Новакович** (к. мист., доцента кафедри медієвістики та україністики ЛНМА ім. М. Лисенка) та **Оксани Степан** (викладач ЛССМШ ім. С. Крушельницької).

О. Рапіта, Л. Крих, Г. Карась, М. Кашуба, С. Григорчук,
У. Граб, О. Катрич, В. Шершун, Т. Коцяк

Камерно-інструментальна та віолончельна творчість знайшла відображення в темах наступних дослідників, в поле зору яких потрапили такі колоси камеалістики Барвінського як Віолончельна соната – **Тетяна Слюсар** (канд. мист., доцент, завідувач кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА ім. М. Лисенка); досвід роботи над «Секстетом» – **Назар Пилатюк** (канд. мист., Заслужений артист України, доцент кафедри скрипки ЛНМА ім. М. Лисенка, соліст Національного будинку органної та камерної музики України); Віолончельний концерт – **Галина Вольф** (Німеччина, канд. мист., перша виконавиця концерту в Україні); феномен міжнаціонального ансамблю «Barvinsky-Duo» (Польща-Україна) – д-р **Анна Стемпін-Ясновська** (професор

Тетяна Слюсар

кафедри спеціального фортеп'яно Музичної академії Бидгоща), **Тарас Менцінський** (доцент кафедри струнно-смичкових інструментів ЛНМА ім. М. Лисенка).

Найбільш об'ємним виявився блок доповідей на історіографічну тематику, ймовірно викликаний щораз більшим інтересом до історії рідної культури, пов'язаний з відкриттям нового великого фактажу, опертого передовсім на базі архівних матеріалів, тогочасної преси тощо. Так, спроби реконструкції історико-культурних процесів першої половини ХХ століття в галицькій музиці знайшли своє відображення у багатьох темах, які елімінували і загальномистецькі, ба, навіть філософсько-духовні обшари, і торкалися стисло дискретних аналітичних та персональних проблем. Однією з центральних фігур життя Галичини першої половини ХХ століття, духовним провідником, чия роль у розвитку українського мистецтва є неоціненною, був Митрополит Андрей Шептицький, якого з родиною Барвінських лучили дуже тісні стосунки. Так, **Михайло Перун** (д-р наук соціальних комунікацій, директор Фондації «Андрей», викладач УКУ, Львівської Духовної Семінарії Святого Духа, засновник серії «Духовна музика України») окреслив значення цієї величної постаті у доповіді «Феномен Митрополита Андрея Шептицького як формуючий чинник галицької культури».

Михайло Перун

У матеріалі **Тереси Мазепи** (канд. мист., викладач Жешівського університету, Польща) «Музичні товариства Львова в процесі становлення національної ідентичності в Галичині» визначається роль В. Барвінського в музичному житті Львова. **Зоряна Ластовецька-Соланська** (канд. мист., Ph.D., доцент кафедри історії музики ЛНМА ім. М. Лисенка, докторант) конкретизувала значення композитора для формування музичної інфраструктури Галичини. У інформативно насиченому, опертому на велетенському фактажі, блискуче структурованому виступі **Якіма Горака** (канд. мист., доцент кафедри теорії музики ЛНМА ім. М. Лисенка) В. Барвінський постав як організатор і критик концертної діяльності Музичного товариства ім. М. Лисенка та Вищого музичного інституту в 30-х роках ХХ ст. В тому ж ключі звучав і матеріал **Володимира Сивохи́па** (Заслужений діяч мистецтв, канд. мист., Лауреат державної премії ім. М. Лисенка, Генеральний директор Львівської національної філармонії), який окреслив діяльність галицьких митців в контексті діяльності СУПрМу.

Історіографічну тематику органічно продовжила д-р **Ольга Попович** (професор Інституту музики Жешівського університету, Польща), охоплюючи діяльність музичних філій ВМІ ім. М. Лисенка – безпрецедентного унікату в світовому музичному шкільництві, що розбудовувалися та розвивалися під проводом директора В. Барвінського, який беззмінно керував українською музичною освітою краю від 1915 до 1948 року, в тім і у важкі часи воєнних лихоліть. Саме цьому малодослідженому періоду присвятила свою доповідь **Роксоляна Гавалюк** (викладач-методист КЗ ЛОР Львівського музичного коледжу ім. С. Людкевича), яка представила нові документи, що підтверджують факт директорування В. Барвінського музичною школою – єдиним дозволеним музичним навчальним закладом в період німецької окупації (1940–1944 рр).

Д-р **Ірина Бермес** (професор, завідувач кафедри методики музичного виховання і диригування Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка)

Уляна Граб

подала матеріали про життя творів В. Барвінського в музичному середовищі Дрогобича 20–30-х років ХХ ст.

Уляна Граб (к. мист., доцент кафедри музичної медієвістики та україністики ЛНМА ім. М. Лисенка) виступила в актуальній площині міжнаціональних та міжкультурних відносин з доповіддю «В. Барвінський в українсько-польському музичному просторі міжвоєнного Львова».

Зовсім новий пласт практично дослідженої царини діяльності шкільного танцю в Галичині першої половини ХХ ст. в творчих інтенціях В. Барвінського підняла студентка III курсу спеціалізації «Музикознавство» ЛНМА ім. М. Лисенка **Любов Назар**, яка з цією темою здобула лауреатство на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт.

Любов Назар

Не забракло і тем, що стосувалися сфери особистого, родинного характеру. І хоч на 8 червня припадала дата народження Олександра Барвінського – видатного культурно-громадського діяча України, батька композитора, цікавий матеріал подала **Олександра Німилович** (доцент кафедри музикознавства та фортепіано Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка) – про мистецьку діяльність Євгенії Барвінської (матері композитора) в контексті розвитку української музичної культури в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. Нові факти прозвучали і в опрацюванні особової справи Василя Барвінського, вивченням якої віддавна займається д-р **Людомир Філоненко** (канд. пед. наук, доцент, завідувач кафедри музикознавства та фортепіано Інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. І. Франка). Рівно ж про «Родинні традиції спадкоємності та збереження мистецьких артефактів: Василь Барвінський – Іван Майчик» подав матеріали заступник голови організаційного комітету, Заслужений діяч мистецтв України, канд. мист., професор, проректор з науково-педагогічної, виховної роботи та міжнародних зв'язків ЛНМА ім. М. Лисенка **Остап Майчик**.

Окремою ділянкою слід вважати і дослідження епістолярної спадщини композитора, рівно ж – об'ємних публіцистичних матеріалів і самого В. Барвінського, і матеріалів про нього, публікованих, зокрема, за життя композитора. Так, у цьому ракурсі новою сторінкою до життя композитора стало оприлюднення невідомих листів Василя Барвінського до Федора Стешка, відкриття яких належить канд. мист., доценту кафедри теорії музики ЛНМА ім. М. Лисенка **Оксані Мартиненко**, фрагменти яких були зачитані в доповіді «Василь Барвінський у листах до Федора Стешка». Одні з останніх листів композитора стали предметом виступу канд. мист., доцента кафедр спеціалізованого фортепіано, камерного ансамблю та квартету ЛНМА ім. М. Лисенка **Ніни Дикої**, яка, посилаючись до епістолярій

Ніна Дика

В. Барвінського, підкреслила актуальну значимість роздумів та побажань митця стосовно розвитку національного музичного мистецтва.

Матеріали доцента кафедри музикознавства та фортепіано Інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. І. Франка **Уляни Молчко** репрезентували постать В. Барвінського крізь призму газетного слова його близького товариша, видатного українського композитора Н. Нижанківського.

День другий. *Сидять*: Т. Слюсар, Л. Козак, Л. Назар, С. Шевчук.
Стоять: Н. Посікіра, О. Яловенко, Н. Кобрин, Н. Дика, О. Мартиненко,
С. Тихий, Я. Холевінська, Т. Лисенко-Дідула

Мистецько-культурне довілля Галичини, в епіцентрі якого знаходився майже пів століття Василь Барвінський, будучи генератором і рушієм багатьох ідей, починань, творчих звершень, підтримкою та запорукою якого пишалися чи не всі галицькі музиканти, безперечно дав не лише велетенську плеяду учнів, але й послідовників та подвижників у справі розбудови української музики. Хоч далеко не все вдавалося українським музикантам, які зустрічали на своєму шляху немало підводних каменів, рівно ж і гарячих гострих дискусій. Так, доволі контroversійну тему підняв пошукувач ЛНМА ім. М. Лисенка **Назар Кулиняк** «Василь Барвінський в обороні доброго імені української музичної культури (до дискусії в галицькій пресі з Антоном Рудницьким)», де на основі тогочасної галицької преси підняв питання «меншовартості» української музики. Зміна ж політично-соціального устрою, прихід нової тоталітарної системи принесли важкі випробування багатьом діячам музичної культури Галичини, та й сам В. Барвінський зазнав важких поневірянь, засуджений на 10 довгих років до ув'язнення. Зокрема, одна з тем була присвячена Б. Кудрику – митцеві трагічної долі, який загинув на очах В. Барвінського в мордовських таборих. Серед його чудом збережених завдяки самовідданості В. Барвінського рукописів виявилася чи не перша українська Соната для валторни і фортепіано, фрагменти якої прозвучали в ході виступу магістрантки ЛНМА ім. М. Лисенка **Світлани Григорчук**.

Частина доповідей була присвячена і учениці В. Барвінського – першій українській композиторці Галичини ХХ ст., 120-літній ювілей якої також святкується цього року – Стефанії Туркевич-Лукинович, а її творчість щораз більше викликає

інспірацій у сучасних дослідників. Це матеріали та доповідь канд. мист., доцента кафедри музикознавства та фортепіано Інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. І. Франка **Оксани Фрайт** – «Цикл п'єс Стефанії Туркевич для дітей у контексті фортепіанного педагогічного репертуару галицьких композиторів 1930-х років» та студентки III курсу спеціалізації «Музикознавство» ЛНМА ім. М. Лисенка **Вікторії Шершун** – «„Весна” С. Туркевич-Лукіянович – перший український дитячий балет». Зазначимо, що фрагменти «Малярської симфонії» цієї композиторки прозвучали у виступі першого виконавця цього твору Й. Созанського, а співдія подружжя Гуньків у передачі повного нотного архіву з Англії до України уможливить наукові дослідження творчості галицької авангардистки. Але і творчість самого В. Барвінського ще є достатньо відкритим полем для диспозиції науковців.

Теми стисло теоретичного характеру у сфері досліджень стилістики композитора були представлені у розмаїтих ракурсах. Так, автентичний первень, що становить одну з глобальних констант творчості В. Барвінського був репрезентований «фольклорним блоком», куди увійшли доповіді аспіранта ЛНМА ім. М. Лисенка **Яреми Павліва** («Втілення українського пісенного та інструментального народного мелосу у творах Василя Барвінського та Сергія Орла»), викладача ЛССМШ ім. С. Крушельницької **Ярини Холевінської** («Фольклорний компонент в музиці для дітей В. Барвінського»), матеріалами ст. викладача Ужгородського музичного коледжу ім. Д. Задора **Віри Мадяр-Новак** («Інтерес В. Барвінського до народної музики Закарпаття. Особливості втілення локального фольклору»). Одна з найбільш цікавих сторінок композиторського почерку В. Барвінського – гармонію, насамперед через яку свого часу С. Людкевич охрестив стиль композитора як «барвінковий» була розглянена в аспекті спадкоємності традицій – матеріал к. мист., професора, завідувача **Оксани Письменної** «Питомі особливості гармонічної мови Д. Січинського та її прояви у “барвінковому” стилі В. Барвінського».

Нововідкриттям стали і представлені канд. мист., д-ром філософії (Німеччина), доцентом кафедри теорії музики ЛНМА ім. М. Лисенка **Северином Тихим** концепти з гармонії учнів В. Барвінського Л. Шпітковської та Т. Лаголи, детальний аналіз яких виказав не лише своєрідну та неординарну, сфокусовану на модерну музику ХХ ст. систему викладів предмету гармонії, а багато в чому засвідчив та пояснив принципи гармонічного мислення у творчості композитора.

З дуже цікавою доповіддю виступив і к. мист., доцент кафедри композиції, декан факультету музикознавства, композиції, диригування та вокалу ЛНМА ім. М. Лисенка **Остап Мануляк** – «Проблематика нотації розширених виконавських технік від Василя Барвінського до сьогодні», в якій науковець висловив припущення про ще одне світове відкриття (окрім таких знакових для музики ХХ ст. прозрінь як кластер та варіабельні швидкості) Василем Барвінським, а саме у сфері нової вокальної нотації. Адже ще в 1910 р. в солоспіві на сл. Б. Лепкого «Вечором в хаті» («Нудьга») В. Барвінським було застосовано нові позначки вокальної партії для графічного зображення так званого *sprechstimme*, апробованого невдовзі в європейській практиці.

Остап Мануляк

У матеріалах Заслуженого працівника народної освіти України, к. мист., доцента кафедри спеціального фортепіано ЛНМА імені М. Лисенка, доцента кафедри музичного мистецтва Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного **Ірини Чернової-Строй** була проведена вельми оригінальна вісь у аспекті філософсько-стильової парадигматики, задекларована у темі «Від Барвінського до Сильвестрова: орфізм як мистецький архетип». Такими ж спрямованими до сучасних континуальних вимірів української музичної культури в широкому спектрі проблематики стали виступи та матеріали викладача ЛССМШ ім. С. Крушельницької, пошукувача **Соломії Шевчук** («Феномен галицької музичної педагогічної системи: перспективи відродження і розвитку в сучасній мистецькій освіті»), к. пед. наук, методиста Навчально-методичного центру освіти м. Львова **Олександри Гурин** («Впровадження прогресивних шляхів і методів формування суспільно-активної особистості через призму персоналії В. Барвінського в новій українській школі»), к. мист., Ph.D., доцента кафедри історії музики ЛНМА ім. М. Лисенка **Лілії Назар** («Нові принципи мультимедійних підходів у сучасному інформаційно-едукативному просторі культури: “Мономіт Василя Барвінського”»),

Юрій Булка

спеціаліста з міжнародних зв'язків Львівської обласної філармонії, магістра ЛНМА ім. М. Лисенка, пошукувач **Юрія Булки** («Нелінійні форми комунікації історії музики»), к. мист., заступника генерального директора – художнього керівника з міжнародного обміну та творчих питань Львівської національної опери ім. С. Крушельницької **Михайла Шведа** («Фестиваль як соціокультурний феномен на прикладі львівських фестивалів»), які запропонували не лише нові форми та проекти, але й поділилися досвідом нових засобів та методів в сучасному просторі і національній і світової культури.

Одним же з визначальних чинників існування мистецтва в сучасному соціумі і є полімедія, за активного залучення засобів якої і вдалося провести цю науково-практичну конференцію. Відео-фіксацією та фотоматеріалами самовідано впродовж двох насичених днів конференції займалася спеціаліст першої категорії по зв'язках з громадськістю ЛНМА ім. М. Лисенка **Анна Школьнікова**, завдяки якій за проведенням конференції он-лайн та в записках могли спостерігати всі бажаючі. Технічним забезпеченням завдячуємо інженеру **Андрію Манілову**, а також редакторів буклету програми та авторів дизайну афіші, видавцеві **Тарасові Тегюку**. І хоч впродовж конференції прозвучало чимала низка записів музики соленізанта (і сучасних, і раритетних)

Львівська національна музична академія ім. Миколи Лисенка
БЕЛИНИЙ ЗАЛ

20 лютого 2018 12 година

АРТ-КВЕСТ
до 130-ліття з дня народження

**МОНОМІТ
ВАСИЛЯ
БАРВІНСЬКОГО**

автор ідеї, модератор донатор: кандидат мистецтвознавства, Ph.D., доцент кафедри історії музики **ЛІЛІЯ НАЗАР-ШЕВЧУК**

візуально-звуківий інтерфейс: **МИКОЛА ХШАНОВСЬКИЙ**

рейд-раммери: студенти III, IV курсів ТНФ: Срусалимець А., Младенова М., Назар Л., Шершун В., Ельтек Н., Люта І., Петровська М., Гордійчук Д., Мотрун Н., Мемлюк Н., Марулян В., Путінова Ю., Романишин М., Челюнок В., Стащенко В., Білецька Я., Яремук М.

та продемонстровано численні відеоматеріали, безперечно, слід відзначити та подякувати безпосереднім виконавцям творів В. Барвінського та інших галицьких композиторів: Заслуженим артистам України **Оксані Рапіті, Наталії Дитюк, Мирославу Драгану**, а також **Любомирі Пашук, Назару Базіву**.

Та насамперед, в особі Василя Барвінського та всіх адептів і причетних до творчості цього славетного українського композитора, натхненників (а серед них особливо відзначу **Стефанію Павлишин та Любов Кияновську**), учасників та членів організаційного комітету конференції хочеться висловити величезну щирю дяку Голові організаційного комітету, Народному артисту України, кандидату мистецтвознавства, професору, Академіку Національної академії мистецтв України, ректору Львівської національної музичної академії імені Миколи

С. Павлишин,
Л. Кияновська

Ігор Пилатюк

Лисенка Ігорю Пилатюку, який виявив добру волю щодо проведення цієї акції, надавав безцінні поради та проявив себе як справжній патріот і громадянин української держави. Зрештою, маестро І. Пилатюк неодноразово диригував творами В. Барвінського насамперед в оркестрових транскрипціях, зокрема, рідним камерним оркестром «Академія» (керівник А. Микитка).

Рівно ж зазначу, що всі пов'язані з музикологією кафедри активно відгукнулися і співдіяли у проведенні заходу, найперше – ведуча кафедра історії музики, а також кафедра музичної медієвістики та україністики, кафедра теорії музики, кафедра музичної фольклористики, кафедра композиції, в особах їх очільників; рівно ж на конференції були представники чи не всіх кафедр академії. Окремо слід подякувати і науковим керівникам, які дуже солідно спів-

працювали зі своїми пошукувачами, аспірантами, магістрами, студентами, приготувавши їх до конференції – доктору Л. Кияновській (Н. Посікіра, Ю. Булка, Л. Назар); доктору В. Яремко-Супрун (Я. Павлів), професору Г. Блажкевич (Ю. Островський), доценту У. Граб (В. Шершун), доценту Л. Назар (С. Григорчук, О. Яловенко, Й. Созанський).

Підбиваючи ж підсумки та критично оцінюючи досвід конференції, розуміємо, що не все було ідеальним, можливо, траплялися деякі нюанси, невеликі накладки тощо, адже кількість учасників переважила 60 чоловік, а достатня слухацька аудиторія (якій теж слід окремо висловити щирю вдячність за підтримку та акцептацію – фактично кожен виступ учасників був нагороджений рясними аплодисментами та схваленням публіки) активно долучалася до наукових дискусій. Можна констатувати, що **Міжнародна науково-практична конференція «Тріумфи галицької музики крізь призму творчої постаті Василя Барвінського (1888–1963): попередники – сучасники – послідовники»**, що пройшла 8–9 червня 2018 року у Львівській національній музичній академії ім. М. Лисенка, стала ще одним щаблем у сходженні до відновлення, розбудови та майбутнього української музичної культури.

Учасники конференції: Г. Карась, Р. -М. Стех, Й. Созанський,
Л. Назар, В. Грабовський, С. Павлишин, О. Смоляк, Л. Кияновська,
С. Шевчук, О. Письменна, Н. Кашкадамова

Наостаток поставлю риторичне питання: чи ж це всі тріумфи галицької, ширше – української музики, причому в розлогій часовій перспективі – від минулого до сучасності? Скільки ж ще треба видати й перевидати і нот (втім – великої кількості рукописів), і наукової та популярної літератури про нашу музику, і оцифрувати архівні матеріали, і виконати незнані або маловідомі твори, і здійснити професійні записи, і сміливо та гідно (для чого є всі підстави) входити в нову віртуальну реальність засобами полімедії, і облікувати світові досягнення галичан в аспекті, звісно, вселюдських здобутків, та насамперед – в справі поширення та прослави української музики? Адже це і блискуча скрипкова, вокальна, піаністична та інші виконавські школи, досягнення музикології, яка щоразу безупинно відкриває нові сторінки, і не лише локальні, що стосуються суто галицьких музикалій, але і в широких контекстуальних зв'язках загальнонаціонального та міжнародного порядку. Сподіваємось, що “Тріумфи галицької музики” (адже на цій конференції ми побачили лише вершину айсберга) матимуть своє продовження у нових вимірах, під знаменником видатних персоналій різних напрямків чи сфер української музичної культури, чие слово у безмежно багатій поліфонії голосів духовного поступу людства – своєрідне, яскраве, неповторне...

